

การนำเสนอข้อมูลชีววิทยาของสัตว์น้ำ

โดย ผศ.โกสินทร์ พัฒนมณี, 20/08/2003

kosin@access.rit.ac.th

ในทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเวลาจะแนะนำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสักตัวหนึ่งนั้นจะต้องแนะนำสัตว์น้ำเป็นเบื้องต้นเสียก่อนและเมื่อพูดถึงชีววิทยาแล้วหลายคนจะสงสัยว่าเราควรจะรู้เรื่องอะไรบ้าง บทความนี้ขอแนะนำตัวอย่างการนำเสนอตัวอย่างการนำเสนอข้อมูลเรื่องชีววิทยาของสัตว์น้ำเพื่อเป็นความรู้เบื้องต้นในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จากในหนังสือ Aquaculture Volume 2 หน้า 647 – 662 ซึ่งได้นำเสนอไว้ดังนี้

Biology ของสัตว์น้ำได้นำเสนอครอบคลุมในเรื่อง

1. **Systematic** เป็นการแนะนำลักษณะการจำแนกว่าสัตว์น้ำชนิดนั้นว่าจัดจำแนกอยู่ในกลุ่มใดเช่น Phylum, Class, Family ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อสามัญ ชื่อที่เคยเรียกเป็นชื่ออื่น ๆ และชื่อที่เรียกกันในท้องถิ่น เป็นต้น

2. **Distribution** ข้อมูลการแพร่กระจายของสัตว์น้ำซึ่งควรกล่าวถึง

2.1 **Overall distribution** เช่น กล่าวถึงว่ามีการแพร่กระจายของสัตว์น้ำชนิดนั้นในบริเวณใดบ้างอาจจะเริ่มมาตั้งแต่การแพร่กระจายของสัตว์น้ำชนิดนั้นที่แพร่กระจายอยู่ในน่านน้ำต่างๆของโลก จากนั้นก็นำเสนอให้แคบลงมาเช่นในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น เป็นต้น

2.2 **Differential distribution** ควรจะนำเสนอข้อมูลของ

2.2.1 การแพร่กระจายของแหล่งวางไข่ ว่าอยู่บริเวณที่ใด หรือมีการวางไข่ในระดับความลึกเท่าใดหรือออกไปวางไข่ในทะเลหรือตื้นน้ำ เหล่านี้ เป็นต้น

2.2.2 การแพร่กระจายของไข่ และตัวอ่อน เช่นอยู่ในระดับความลึกเท่าใด อยู่บริเวณใด

2.2.3 การแพร่กระจายของสัตว์น้ำวัยรุ่น ว่ามีการแพร่กระจายอย่างไร อยู่บริเวณใด เช่นอาจอยู่บริเวณชายฝั่ง หรือบริเวณเขตน้ำกร่อย เป็นต้น

2.2.4 การแพร่กระจายของตัวเต็มวัย ยกตัวอย่างในกุ้งก้ามกรามตัว

2.2.5 เต็มวัยจะอาศัยอยู่บริเวณแหล่งน้ำจืด ตามลำคลองต่างๆไป เป็นต้น แต่พอจะวางไข่ก็จะเคลื่อนย้ายตัวไปอยู่บริเวณน้ำกร่อย

2.3 **Factors determining changes in distribution** เป็นการอธิบายว่าปัจจัยอะไรที่มีผลต่อการแพร่กระจายของสัตว์น้ำ เช่น อุณหภูมิ ความเค็ม ปริมาณออกซิเจนที่

ละลายในน้ำ ความลึกที่สัตว์น้ำอาศัยอยู่ ความขุ่นใสของน้ำ กระแสน้ำ ความเข้มของแสงและระยะเวลาที่มีแสงและไม่มีแสง นอกจากนี้อาจมีข้อมูลของลักษณะสภาพแวดล้อมที่สัตว์น้ำอาศัยอยู่ เช่นเป็นพื้นโคลน หรือพื้นทราย หรือเป็นแนวปะการัง เป็นต้น

2.4 *Major behavioral characteristics* อธิบายพฤติกรรมที่สำคัญ เช่นสามารถอาศัยได้ในน้ำเค็มและน้ำจืด หรือกรณีของปลา Salmon ปกติจะอยู่ในทะเลแต่จะผสมพันธุ์และวางไข่สามารถเดินทางไปยังผสมพันธุ์และวางไข่ในบริเวณต้นน้ำ เป็นต้น

3. *Reproduction* ควรนำเสนอข้อมูลด้านการสืบพันธุ์ เช่น

3.1 *Sex* บอกลักษณะที่แตกต่างกันของเพศผู้และเมีย

3.2 *Maturity* บอกลักษณะของสัตว์น้ำที่มีความสมบูรณ์เพศ เช่นบอกความยาวที่มีความสมบูรณ์เพศ เป็นต้น

3.3 *Spawning behaviour* บอกลักษณะของการวางไข่ของสัตว์น้ำ อาจรวมถึงลักษณะการจับคู่ผสมพันธุ์กัน

3.4 *Fertilization* การผสมพันธุ์เช่นมีการผสมของไข่และอสุจิภายในตัวหรือภายนอกตัว

3.5 *Gonad* บอกลักษณะของรังไข่ที่ยังไม่สมบูรณ์พันธุ์ และที่สมบูรณ์พันธุ์ ลักษณะอาจบอกเป็นสี ขนาด หรือบอกเป็นดัชนีความสมบูรณ์ของรังไข่ Gonadosomatic index (GSI) เป็นต้น

3.6 *Stages of gonad development* เป็นข้อมูลการพัฒนาของอวัยวะสืบพันธุ์ ลักษณะ ขนาด จำนวนของไข่และอสุจิ เป็นต้น

3.7 *Spawning* ข้อมูลการวางไข่เช่นปริมาณครั้งของการวางไข่ต่อปี ช่วงเดือนหรือฤดูกาลที่วางไข่ ระยะเวลาที่เริ่มมีการวางไข่ จนถึงสิ้นสุด

3.8 *Egg and embryos* ข้อมูลการพัฒนาการของไข่เมื่อได้รับการปฏิสนธิ

3.9 *Larvae* บอกลักษณะของสัตว์น้ำวัยอ่อน การพัฒนาการ พฤติกรรมการกินอาหาร ชนิดอาหาร ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโต และการมีชีวิตรอด

3.10 *Juvenile phase* ข้อมูลขนาดของสัตว์น้ำและลักษณะที่บอกว่าสัตว์น้ำเข้าระยะวัยรุ่น การพัฒนาการ พฤติกรรมการกินอาหาร ชนิดอาหาร ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโต และการมีชีวิตรอด ข้อมูลการเจริญเติบโต ข้อมูลพฤติกรรมเคลื่อนที่ ข้อมูล Metabolism เป็นต้น

3.11 *Adult phase* ข้อมูลขนาดของสัตว์น้ำและลักษณะที่บอกว่าสัตว์น้ำเข้าระยะวัยตัวเต็มวัย การพัฒนาการ พฤติกรรมการกินอาหาร ชนิดอาหาร ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่

เหมาะสมต่อการเจริญเติบโต และการมีชีวิตรอด ข้อมูลการเจริญเติบโต ข้อมูลพฤติกรรม การเคลื่อนที่ ข้อมูล Metabolism เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

Gilbert Barnabe'. 1990. Aquaculture Volume 2. English edition translator by Lindsay Laird. Published by Ellis Horwood limited. Market Cross House, Cooper street, Chichester, west Sussex, PO19EB, England. 1104 pp.